

Pianostuderen kun je leren

Pianodag over Friedrich Burgmüller en zijn études

Zaterdag 18 november 2006 in Kapel Hof 88 te Almelo

CURSUSBOEK

Inhoud

1. Friedrich Burgmüller	blz. 4
a. Leven en werk	
b. 25 etudes opus 100	
2. Verkeerde Studiegewoonten	blz. 10
a. Beginners	
b. Poetsers	
c. Door rood rijden	
d. Te snel spelen	
e. Routebeschrijving negeren	
f. Oppervlakkig studeren	
Testspelletjes:	
• 3 op een rij	
• Boter, kaas en eieren	
• Dobbelsteenspel	
3. Een nieuw stuk instuderen	blz. 14
a. Verkennen	
b. Stappenplan	
c. Isoleren	
4. Extra studietrucs	blz. 22
a. Het Sleepnet	
b. Oogkleppen	
c. Fotokopieën	
d. Toonladders	
e. Enkele oefentips	

Het hoofdstuk over de componist Friedrich Burgmüller is samengesteld door Han Kolthof. De hoofdstukken over piano studeren zijn vertaald door Els Cozijnsen uit: "Practicopedia" van Philip Johnston (Uitg. PracticespotPress ISBN 0-9581905-3-4)

Friedrich Burgmüller(1806-1874)

Het is een goede gewoonte om een jaar naar een componist te noemen. De meesten van jullie zullen er wel van gehoor hebben dat het jaar 2006 het “Mozart-jaar” wordt genoemd omdat Mozart in 1756 geboren werd, 250 jaar geleden dus. Eigenlijk kunnen we 2006 ook uitroepen tot het Burgmüller-jaar. Op 4 december is het namelijk precies 200 jaar geleden dat de componist die vandaag centraal staat werd geboren. Johann Friedrich Franz Burgmüller werd namelijk op 4 december 1806 in Regensburg in Zuid-Duitsland geboren.

We weten allemaal dat hij de componist was van piano-etudes die nog altijd door heel veel pianoleerlingen in heel de wereld worden gespeeld. Maar wat weten we verder van hem. Om heel eerlijk te zijn is er erg weinig bekend over Burgmüller. We weten dat hij in Regensburg werd geboren. We weten dat zijn vader een geleerde was, die zich graag met muziek bezighield. Vader Burgmüller was zanger, organist en componist en was zelfs directeur van de Opera in verschillende Duitse steden, waaronder Weimar, een in die tijd belangrijke stad voor de Duitse cultuur.

We weten ook dat Friedrich Burgmüller uit een muzikale familie stamt. Zijn broer Norbert is ook nu nog bekend als belangrijker componist. Norbert is helaas niet oud geworden, hij stierf al op 26 jarige leeftijd in 1836.

Friedrich was al snel actief als musicus. Hij speelde zowel piano als cello. Hij was zo handig op zijn instrumenten dat hij wel eens concerten gaf voor publiek. In de jaren dat hij in de buurt van Basel woonde en werkte heeft hij vooral veel concerten gegeven. In de eerste plaats als pianist, maar ook wel als cellist. Toch is Burgmüller geen grote virtuoos geweest, die half Europa af heeft gereisd om zijn kunnen te laten horen. Hij was veel te druk met het geven van pianolessen.

De piano begon namelijk aan zijn grote opkomst als het muziekinstrument voor in de huiskamers van de rijkere burgers. Wanneer je zo'n piano in huis had, dan moest er natuurlijk wel op gespeeld kunnen worden. Zo leerden vele burgerkinderen piano spelen. De één natuurlijk met meer succes dan de ander. In de tijd van Burgmüller bestond er weinig aantrekkelijke muziek voor kinderen. Kinderen waren immers minivolwassenen die precies hetzelfde leuk vonden als hun ouders of hun leraren. Zo bestonden de meeste lesboeken uit gortdroge vingeroefeningen en toonladders. De bekendste etudecomponist uit die tijd is Carl Czerny (1791-1857).

Burgmüller vond dat zijn leerlingen gemotiveerder werden wanneer hij ze kleine karakterstukjes liet spelen. In zo'n karakterstukje zat altijd wel een één of ander technisch probleempje, dat opgelost moest worden. Het werkte ook heel goed wanneer je eenvoudige bewerkingen van bekende liedjes uit bijvoorbeeld opera's kon spelen. Burgmüller bewerkte nogal wat opera-aria's en andere populaire deuntjes voor piano. Hij was zeer vertrouwd met het lichtere genre van de amusementsmuziek van zijn tijd.

Je zou kunnen zeggen dat Burgmüller les gaf aan de hand van popmuziek uit de 19^e eeuw. Deze muziek werd gespeeld in de zogenaamde salons, waar de burgers elkaar ontmoeten om de laatste nieuwtjes uit te wisselen, of om te zien en gezien te worden. Er was nog geen radio

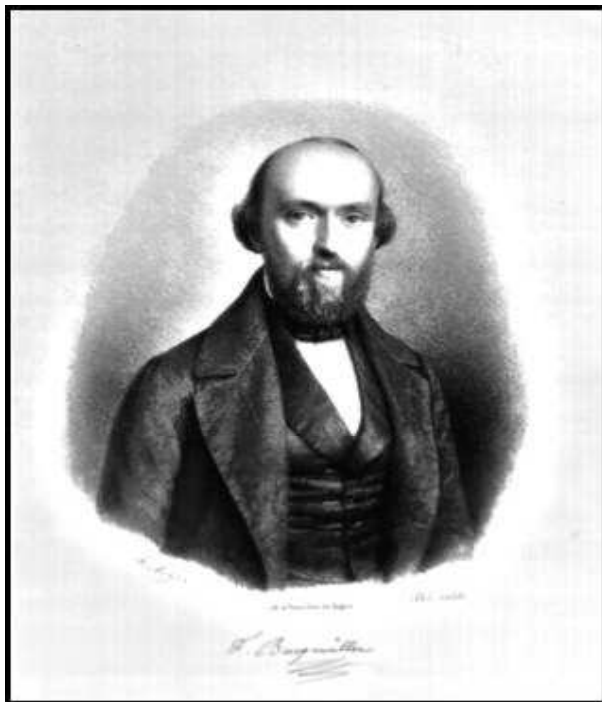
of cd speler en van de iPod hadden ze nog helemaal nooit gehoord, dus moest je zelf voor de muziek zorgen. De piano was het meest gebruikte instrument in de salons.

Burgmüller probeerde ook wel eens muziek voor het concertpodium te schrijven. Er is een celloconcert dat hij zo ongeveer in 1830 moet hebben uitgevoerd. Er is ook nog een Overture en een koorwerk bekend uit die tijd. Echter vanaf 1832 vinden we nog uitsluitend werken in het lichtere genre en arrangementen van bekende melodieën uit die tijd.

Vanaf 1834 woonde Burgmüller in Parijs. In deze stad werd hij al gauw bekend als een van de beste pianoleraars. De kinderen van de koning Louis Philippe zouden zelfs les van hem hebben gehad. Reken maar dat een pianoleraar met dergelijke leerlingen in Parijs in die tijd een behoorlijk honorarium heeft gekregen. Waarschijnlijk heeft broer Norbert ook geprobeerd om in Parijs aan het werk te komen, vanwege de goed betaalde baantjes daar.

Het absolute hoogtepunt in de carrière van Burgmüller werd de opvoering van de balletmuziek bij La Péri in 1841. Het stuk heeft in vele theaters in heel Europa geklonken. En dat is nogal wat. Je kunt dit succes vergelijken met een succesvolle musical als de Lion King of the Cats, en dat zonder reclame op televisie of radio!

Het enige bekende portret van Burgmüller is waarschijnlijk uit deze tijd (1845). Omdat we ondanks deze betrekkelijke beroemdheid van

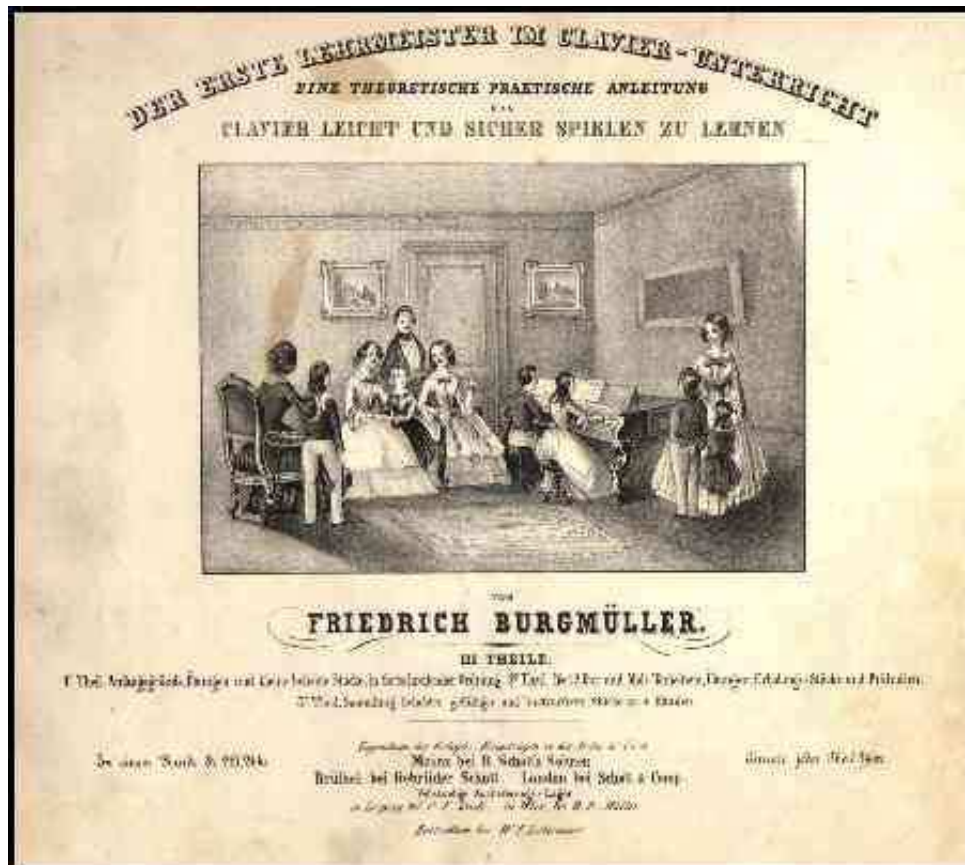

Burgmüller nog weinig over hem weten moeten we haast vaststellen dat hij publiciteitsschuw was. Burgmüller bewerkte een nogal belangrijk stuk, het ballet Giselle van Adolphe Adam voor orkest. Tegenwoordige wordt heel vaak deze uitgave gespeeld in de balletvoorstellingen. Hij vond dit stuk overigens zo goed dat hij het in zijn eigen stukken ook nog even verwerkte! Van auteursrechten had men in die tijd kennelijk nog niet gehoord.

Burgmüller is vooral bekend geworden als componist van etudes. Etudes zijn oefenstukken die een pianoleerling moet spelen om onder andere zijn techniek te verbeteren. De bekendste etudes zijn opus 100, 105 en 109. Al deze etudes werden uitgegeven rond het jaar 1850. Door

deze etudes is Burgmüller een beetje onsterfelijk geworden. Ze worden nog steeds gebruikt in de pianoles. Jullie, de deelnemers aan deze Burgmüller-pianodag zijn daarvan het levende bewijs.

Burgmüller werd gerespecteerd door andere componisten en musici van zijn tijd. De beroemdste collega was Franz Liszt, die nogal weg was van de *Rêveries Fantastiques* opus 41 van Burgmüller. Tot op het moment van uitgave van dit verhaal over Burgmüller heb ik dit werk niet kunnen terugvinden.

Het is goed dat Burgmüller ook nog iets voor zijn broer Norbert heeft gedaan na zijn dood. Hij heeft geprobeerd om zoveel mogelijk stukken van zijn broer uit te geven bij een aantal uitgeverij.

Na 1855 lijkt Burgmüller niet zo erg actief meer in het muzikale leven. Hij verschanst zich in zijn zomerverblijf in Beaulieu bij Fontainebleau in de buurt van Parijs. Burgmüller overleed in op 13 februari 1874 in Beaulieu. Hij heeft in totaal een oeuvre van 113 boeken achtergelaten, waarvan het merendeel niet meer te koop is. Hij is nooit getrouwd geweest.

BURGMÜLLER OP. 100 VIJFENTWINTIG ETUDES VOOR KINDEREN

No. 1 - [La Candeur](#) (Oprechtheid) in C majeur

Dit is een oprecht oefenstuk. In het begin van het leren pianospelen is het moeilijk om de vierde vinger te gebruiken. In dit stuk is daarom geen moeilijke vierde vinger te vinden. Je moet goed op het ritme oefenen (een accent op de eerste tel en op de derde tel) en aandacht besteden aan de expressie tekens; probeer expressief te spelen.

No.2 - L' Arabesque (Arabesque) in A mineur

Dit stuk is heel snel. Heb je wel eens Arabische versieringen gezien? Ze zijn erg druk, en zo heeft Burgmüller dit stuk ook gecomponeerd. Probeer een briljante klank uit de snelle bewegingen te halen. Het is ook een basis oefening voor toonladders; om 1,2,3,4,5, in de rechterhand en later ook in de linkerhand te spelen, is in het begin erg moeilijk wordt vaak ongelijk van ritme. Probeer zo gelijkmatig mogelijk te spelen, luister goed naar je klank en articuleer duidelijk.

No. 3 - *La pastoral* (Pastorale) in G majeur

Stel je een mooi plekje voor in de natuur. Probeer de melodie te laten zingen. Het is noodzakelijk om de voorgeschreven vingerzettingen te volgen. Eigenlijk is Pastorale te gebruiken als een vingeroefening. Speel de repeterende noten met verschillende vingers. Je mag geen haast hebben om de versieringen te spelen.

No. 4 - *La petite Reunion* (Kinderfeestje) in C majeur

De eerste zes maten vormen een introductie; stel je voor dat de linkerhand “iedereen” wordt genoemd en de rechterhand “iedereen komt bij elkaar”. Het feestje begint in de zevende maat; de linkerhand spreekt en de rechterhand geeft antwoord,, of de rechterhand spreekt en de linkerhand geeft antwoord. Er zijn vele gesprekken en discussies, en het feestje gaat door totdat het in de eerste sfeer terug komt (in maat 27). Wees je ervan bewust dat het tertsentoonladder heel moeilijk is. Oefen erop dat de twee noten gelijkwaardig van sterkte zijn. Bij toonladders met de tweede en de vierde vinger mag je de vingers niet overbelasten.

No. 5 Innocence (Onschuld) in F majeur

Dit is een dalende toonladderoefening. (zie Arabesque, als stijgende toonladderoefening). Er is ook nog een stijgende toonladder in dit stuk, oefen dus in bevallige toonladders.

No. 6 - *Progres* (Vooruitgang) in C majeur

Dit is een stuk om in beide handen toonladders en staccato te oefenen. Na de negende maat komen ongebruikelijke accenten met bogen. Het is erg belangrijk om deze ongebruikelijk accenten op de juiste wijze te oefenen. Speel staccato met een licht gevoel alsof je springt.

No. 7 - *Le Courant limpide* (Het heldere beekje) in G majeur

Om dit stuk goed te spelen moet je goed oefenen op goed uitgebalanceerde klank. De eerste noten van de triolen vormen de melodie, de volgende twee de begeleiding. Maak verschil in klank tussen de melodie en de begeleiding. In de tweede helft van het stuk speelt de linkerhand de melodie en de rechterhand de begeleiding.

No. 8 - *La Gracieuse* (De Bevallige) in F majeur

Dit is een stuk om versieringsnoten (dubbelsagen) te oefenen. Er is een keur aan vingerzettingen. Het is belangrijk om de versieringen gelijkmatig en helder te spelen. Let op waar de accenten liggen en oefen deze accenten correct.

No. 9 – *La chasse* (De jacht) in C majeur

In dit stuk moet je octaven spelen, maar nooit tegelijkertijd. Het is daarom ook goed speelbaar voor kinderen met kleine handen. Er komen vele jachtgeluiden voorbij: paarden, honden, jachtfluitjes die harder en later zachter gaan klinken.

No. 10 - *Tendre Fleur* (Tedere bloem) in D majeur

Dit is een belangrijk stuk om een mooie melodie te leren spelen die het opengaan van een bloem voorstelt.

No. 11 - *La Bergeronnette* (Het kwikstaartje) in C majeur

Accoorden die moeten klinken als een vogeltje. Als je het goed speelt lijkt het vogeltje zelfs te kunnen vliegen over de toetsen van de piano!

No. 12 - *L' adieu* (Het afscheid) in A mineur

Dit stuk gaat over het afscheid nemen van dierbare vrienden. Het is een opgewonden, maar ook een droevig stuk. In het midden wordt de gedachte aan de leuke tijd die je samen hebt gehad weer levend. Het klinkt daarom ook weer een stuk vrolijker. Je moet de triolen gelijkmatig leren spelen.

No. 13 - *Consolation* in C majeur

Dit is een stuk waar het belangrijk is om het verschil tussen de melodie en de begeleiding goed te laten horen. In het begin zijn de hele noten de melodienoten, en de achtste noten de begeleidingsnoten. Verderop worden de kwartnoten de melodie noten.

No. 14 - *La Styrienne*(Oostenrijkse dans) in G majeur

Dit is een wals. Om een wals goed te spelen moet je het wals ritme goed leren aanvoelen: één-twee-drie, met een accent op de één. Het tempo is snel, maar je moet het juist vaak langzaam oefenen. Het is belangrijk om het verschil in staccato en legato te laten horen.

No. 15 - *Ballade* in C mineur

De ballade is een verhaal. De rechterhand speelt de begeleiding en de linkerhand de melodie in het begindeel en in het slotdeel. In het middendeel, tevens het majeur gedeelte is dit omgekeerd. De melodie moet mooi voorgedragen worden. Je vertelt immers een verhaal.

No. 16 - *Douce Plainte* () in G mineur

Dit is een droevig stuk, waarin je heel goed moet oefenen op een zachte klank.

No. 17 - *La Babilarde* (De babbelkous) in F majeur

Een druk stuk. Het lijkt wel een heuse babbelkous. Technisch gezien is het een oefening om repeterende noten met verschillende vingers te leren spelen. Je moet een beetje geduld hebben voordat je deze techniek goed onder de knie hebt en het stuk wat sneller kunt spelen.

No. 18 – *Inquietude (Onrust)* in E mineur

Geef een wat sterker accent op de accoorden van de linkerhand en zorg dat de rechterhand piano blijft spelen. Ritmisch moeten de linker en de rechterhand elkaar perfect aanvullen.

No. 19 - *Ave Maria* in A majeur

De melodie is zowel meerstemmig als eenstemmig. Soms wordt de melodie door links gespeeld, soms door rechts.

No. 20 - *La tarentelle (Tarantella)* in D mineur

De tarantella heft een uniek ritme. Schenk speciale aandacht aan de versieringsnootjes in het middendeel. Tip: oefen het stuk langzaam!

No. 21 - *L'lfarmonie des Anges (Engelenzang)* in G majeur

Dit is een zogeheten kompasoefening met gebroken accoorden. Het is belangrijk om het verschil tussen de eerste tel en de andere tellen te laten horen ten op zichte van de overige noten. In de eerste twee maten zijn alleen de eerste tellen beklemtoond, in de volgende twee maten echt alle tellen! Je mag in deze maten ook geen verschil tussen de linkerhand en de rechterhand horen.

No. 22 - *Barcarolle (Gondellied)* in As majeur

Een typisch gondellied, in 6/8 maat. Je mag het niet te ruig spelen vanaf maat 12. De melodie moet als een bootje over het water glijden.

No. 23 - *Le Retour (De terugkeer)* in Es majeur

Een accoordenoefening Laat het stuk niet schetteren, d.w.z. dat de accoorden vooral niet te luid gespeeld mogen worden. De melodie bevindt zich in de bovenstem van de rechterhand.

No. 24 - *L' Hironnelle (De zwaluw)* in G majeur

Een oefening in het spelen van gekruiste handen. De linkerhand speelt de melodie, de rechterhand begeleiding.

No. 25 - *La Chevaleresque* (Een dame rijdt paard) in C majeur

Een heus slot van het boek: een samenvatting van wat je tot nu toe hebt geleerd. Denk aan de amazone die rustig en parmantig op het paard rijdt. Het is de bedoeling dat je alles wat Burgmüller je heeft geleerd toepast in dit stuk: melodie, aanslag, begeleiding, toonladderspel. En wanneer je dat doet krijg je een prachtige finale.

Bronvermelding: www.answers.com www.gatenet.com wikipedia www.google.nl

VERKEERDE STUDIEGEWOONTEN:

A. BEGINNERS.

Hiermee worden niet de leerlingen bedoeld die pas met piano begonnen zijn, maar leerlingen die bij het oefenen altijd aan het begin van een stuk beginnen. Dus als de opdracht is: denk aan het staccato bij maat 10, of het crescendo in maat 20, dan beginnen ze altijd weer bij het begin. Het gevolg is dat het begin van het stuk mooier en mooier wordt, maar het staccato van maat 10 en het crescendo in maat 15 worden niet beter!

Je kunt dus tijd besparen als je zou beginnen met het oefenen van het staccato. Wanneer je dat in de vingers hebt kun je bijvoorbeeld maat 9 ervoor spelen. Als dat goed gaat begin je bij maat 8 en zo werk je naar voren. Daarna kun je op dezelfde manier het crescendo aanpakken. Maar als Beginner ben je niet gewend op die manier te werken.

Hoe weet je of je een 'Beginner' bent?

- Je vind het moeilijk om op een andere plek te beginnen dan 'het begin' van het stuk
- Je stukken klinken geweldig aan het begin, maar naar aan het eind toe klinken ze steeds slechter
- Je werkt meestal aan de eerste helft van het stuk.

Bij een Beginner klinkt het begin van elk stuk erg goed. Dit komt niet doordat het begin makkelijker is, maar gewoon omdat altijd van daaruit wordt begonnen. Je kunt het probleem oplossen door op meerdere plaatsen in het stuk een 'Beginpunt' te maken.

Je kunt het vergelijken met het opbouwen van een nieuw basiskamp bij het bergbeklimmen. Het kost even tijd, maar het is handig als je kunt beginnen vlakbij de plek waar je aan moet werken. Bij het werken aan een stuk moet je eigenlijk als een nomade steeds je basiskamp verleggen. Heb je een bepaald gedeelte in de vingers dan moet je je 'Beginpunt' gaan verplaatsen. Het zal je veel tijd besparen als je op een gegeven

moment op elke plek in het stuk kunt beginnen, en precies daar kunt gaan werken waar het nodig is.

B. POETSERS

Deze categorie leerlingen besteedt de meeste tijd aan stukken die ze al kunnen spelen. Die worden al mooier en mooier. Dat is op zich niet erg, maar misschien heb je ook een nieuw stuk op, of is er een etude die nog niet zo goed gaat en die je moet verbeteren.

Als je behoort tot de poetsers is er een groot verschil in hoe je stukken klinken. Sommige klinken briljant en andere erg slecht. Hoe klinken jouw stukken als je aan het studeren bent?

Als het voor het grootste deel fantastisch klinkt ben je aan het oppoetsen.

Je bent aan het spelen in plaats van aan het studeren.

Als je studeert ben je oplossingen aan het uitproberen, dus dan kan het ook wel eens erg lelijk klinken. Net zo lang tot je de juiste manier gevonden hebt.

C. DOOR ROOD RIJDEN.

Deze leerlingen hebben een hekel aan stoppen, ze spelen altijd door tot het eind. Als het niet helemaal goed gaat zeggen ze: “Dat moet ik nog even studeren” en vervolgens beginnen ze weer opnieuw en spelen door tot aan het eind. Ze klagen erover dat het altijd fout gaat, maar nemen niet de tijd om het probleem op te lossen.

Wat kun je eraan doen? Speel het stuk nog een keer door en stop elke keer als er iets misgaat en zet daar een kruisje boven. Je speelt verder waar je was gebleven en stopt weer als iets niet helemaal naar je zin gaat. Wanneer je aan het eind bent begin je weer overnieuw en je stopt als het fout gaat. Je zet weer een kruisje en als er al een kruisje staat zet je er een tweede bij.

Als je dat een aantal keren achter elkaar gedaan hebt staan er bij sommige plekken misschien één kruisje, andere twee, en bij weer andere staat het misschien vol met kruisjes! De volgende keer dat je gaat oefenen zet je je basiskamp op dichtbij de plek met de meeste kruisjes.

D. TE SNEL SPELEN.

Net zoals in het verkeer de meeste ongelukken worden veroorzaakt door te snel rijden is te snel spelen één van de belangrijkste oorzaken van fouten in het pianospel. Het is verleidelijk: als je snel speelt ben je eerder aan het eind maar het grote nadeel is dat je daardoor de fouten nauwelijks kunt horen. Te snel spelen werkt namelijk verdovend!

Voor jezelf lijkt het of je het nogal aardig doet: je speelt immers snel. Maar als je een opname van je spel zou horen zal blijken dat het helemaal niet zo goed ging. Je hoort fouten die je tijdens het spelen helemaal niet waren opgevallen.

Bij het pianospelen moet je aan een heleboel dingen tegelijk denken: goede noten, voortekens, ritme, articulatie, dynamiek enz. En dat voor twee handen tegelijk!

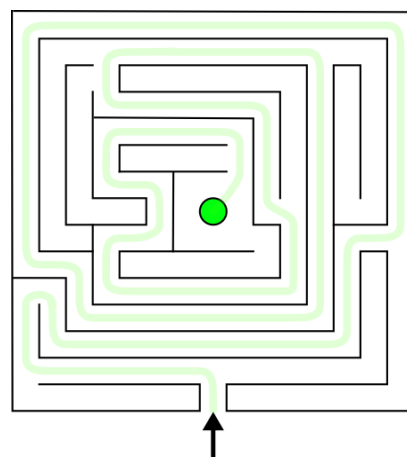
Je moet er voor zorgen dat je eerst een ‘prototype’ van je stuk gaat maken. Dit betekent dat het stuk helemaal perfect klinkt zoals jij het wilt hebben, met alles erop en eraan, alleen.....in een langzaam tempo!

Pas als dat helemaal goed gaat en jij je prototype helemaal ontspannen kunt uitvoeren kun je geleidelijk het tempo gaan versnellen.

Andersom kan het niet. Je kunt niet eerst een stuk op tempo gaan oefenen en later de juiste noten, ritme en frasering gaan toevoegen! Dit klinkt erg logisch, maar het wordt vaak vergeten.

E. ROUTEBESCHRIJVING NEGEREN.

Het is mooi als je een stuk uit je hoofd kunt spelen, maar uit je hoofd studeren is geen goed idee. Leerlingen die makkelijk uit het hoofd spelen gebruiken de muziek in de eerste plaats om de noten te leren. De rest van de tijd studeren ze zonder boek.

Zonder dat ze het merken kunnen er kleine foutjes insluipen: andere noten, een ander octaaf, ander ritme enz. Ze maken er als het waren hun eigen versie van.

Zoals je weet is muziek meer dan noten alleen. Je hebt ook nog de dynamiek, tempowijzigingen, articulatie en niet te vergeten de aanwijzingen van je leraar in je partituur. Je moet wel een heel goed geheugen hebben als je dat allemaal wilt onthouden. Als je leraar je herhaaldelijk dezelfde dingen aanstreept in je muziek dan weet je dat je uit je hoofd gestudeerd hebt. Het kan zijn dat je die week juist heel veel geoefend hebt, maar dan op je eigen versie!

Kies studietechnieken waarbij je je muziek nodig hebt. Maak fotokopieën waarop je aantekeningen maakt.

Pas wanneer je de muziek goed beheerst kun je uit het hoofd gaan spelen. Maar ook dan zul je de helft van de tijd je muziek nodig hebben ter controle.

F. OPPERVLAKKIG STUDEREN.

Deze leerlingen zijn snel tevreden. Ze stoppen met het studeren van een bepaald gedeelte nadat ze het één keer is goed hebben gespeeld. Ze vergeten dat ze het daarvoor misschien wel 20 keer verkeerd ging. Grote kans dus dat het op de volgend les niet zo gaat als ze bedoelen.

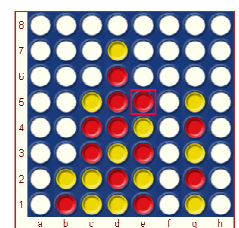
Zelfs als je het gedeelte thuis even vaak goed als fout hebt gespeeld is er maar een kans van 50% op een perfecte uitvoering. Eigenlijk nog veel minder omdat er altijd spanning bijkomt als er mensen luisteren of als je op een ander instrument speelt.

Je moet dus zorgen dat de goede noten er extra goed inzitten, zodat je niet de schuld op het instrument hoeft te schuiven als het fout gaat. Hiervoor zul je het gedeelte meer dan één keer goed moeten spelen. Maar hoe weet je of het voldoende is? Hiervoor kun je de onderstaande testen gebruiken.

Je zult merken dat deze testspelletjes heel spannend zijn om te doen. Je speelt onder spanning omdat je wilt winnen. Dezelfde spanning die je ook soms kunt voelen tijdens de pianoles of een uitvoering! Een goede oefening dus. En voor je het weet is je oefentijd al weer voorbij.

- **3 op een rij.** Dit betekent dat je het gedeelte dat je wilt testen 3 keer achter elkaar foutloos speelt. Dit lijkt eenvoudig maar pas op: als je bij de 3^e keer een fout maakt begint het tellen weer op-nieuw! Gaat het gemakkelijk dan kun je de test zwaarder maken door het tempo op te voeren of door 4 op een rij of 10 op een rij te spelen. Lukt de test niet, ga dan nog even oefenen of maak het eenvoudiger door het langzamer te spelen of het gedeelte korter te maken. Doe deze test aan het eind van een oefensessie dan weet je waar je de volgende keer nog aan moet werken.

- **Boter kaas en eieren.** Je kent het vast wel. Je hebt een blaadje papier nodig, een pen en iemand die het spel met je wil spelen. Speel je de passage foutloos dan mag je een rondje of kruisje zetten. Maak je een fout, dan is de beurt aan je medespeler. Als je spel gewonnen hebt weet je dat je je stuk voldoende beheerst.

- **Dobbelsteenspel** met een fictieve tegenstander. Je hebt een dobbelsteen nodig, pen en papier. Schrijf je eigen naam bovenaan het vel papier en de naam van je tegenstander ernaast. Gooi dan de dobbelsteen, stel je gooit 5. Dan speel je het gedeelte dat je geoefend hebt. Speel je zonder fouten dan noteer je 5 onder je eigen naam. Maak je een fout dan zijn de punten voor de tegenstander. Het gaat erom wie het eerst 20 punten heeft.

Dit is een spannend spel. Het kan zijn dat je foutloos speelt als je 1 gegooid hebt, en misschien krijgt je tegenstander de volgende keer wel 6 punten als je een fout maakt.

- Een variatie hierop is het spelen met fictieve dobbelstenen. Stel zelf van tevoren vast om hoeveel punten je gaat spelen, en test wat je waard bent!

EEN NIEUW STUK INSTUDEREN.

Voor veel leerlingen is dit het vervelendste en meest frustrerende deel van piano studeren.

Stukken afwerken die al aardig lopen is eigenlijk best leuk. Het probleem ligt in het begin, als je het nog niet kunt spelen. Als je met een nog niet ingestudeerd stuk op les komt, kan je leraar daar ook niets mee beginnen. Dus de vraag is:

“hoe krijg ik mijn nieuwe stuk in korte tijd probleemloos in de vingers?”

A. VERKENNEN (Scouting)

Als je een nieuw stuk wilt instuderen kun er er natuurlijk meteen bovenop springen en beginnen met oefenen. Dat lijkt ongeveer op het in elkaar zetten van een bouw pakket. Ze scheurt het pak open en probeert of deel A aan deel B past, zo niet dan probeer je iets anders en zo ben je dan een tijd bezig met proberen. Met het gevolg dat je het geheel verkeerd aan elkaar zet, schroefjes overhoudt enz. Je kunt jezelf tijd besparen als je eerst de moeite neemt om de gebruiksaanwijzing te bestuderen en elk onderdeelje apart te bekijken en te zien waar dat onderdeelje past in het geheel. Bij het in elkaar zetten weet je dan al welke onderdelen je gaat tegenkomen en hoe die in elkaar gaan passen.

Je kunt natuurlijk gelijk gaan oefenen op je nieuwe stuk, maar dat zal je veel meer tijd kosten.

Een andere manier is een beetje tijd te besteden om zoveel mogelijk over het stuk te weten te komen voordat je begint met spelen. Als je dan uiteindelijk aan de piano gaat studeren voelt het stuk aan als een oude vriend in plaats van als een vreemd nieuw stuk.

Deze techniek noemen we scouting. Het bestaat uit de volgende onderdelen.

Luisteren en volgen.

Als je beschikt over een opname van je nieuwe stuk kun je beginnen met luisteren terwijl je de muziek meeleeft. Hierdoor weet je hoe bepaalde passages gaan klinken. Na een poosje kun je de melodie al neuriën. Je raakt vertrouwd met het stuk en wanneer je het gaat spelen zal het je niet meer vreemd in de oren klinken.

Verdelen in segmenten.

Als je studeert doe je dat meestal in kleinere onderdelen, dus het is handig als je al van tevoren bepaald welke onderdelen dat zijn. Bekijk de muziek en maarkeer met een potlood de verschillende onderdelen. Dit is vergelijkbaar met het uitzetten van paaltjes voor de fundering als er een huis gebouwd moet worden.

Segmenten beschrijven.

Bij het verdelen in onderdelen zet je er misschien letters bij: A, B enz.

Bij het beschrijven gaat het om de inhoud van de segmenten. Bijvoorbeeld: hier komt het hoofdthema voor het eerst voor, hier komt het in een andere toonsoort, hier zijn arpeggio's op

zwarte toetsen, dit gedeelte bestaat uit syncopen enz. Hierdoor ga je de verschillende segmenten beter begrijpen, het zijn niet meer alleen maar noten voor je.

Op dit punt van scouting aangekomen weet je hoe het stuk klinkt (als je een opname hebt beluisterd), je hebt het stuk al ingedeeld in studiesegmenten en je weet wat je van ieder segment kunt verwachten. Maar dat is nog niet alles, het belangrijkste komt nog.

Het stuk eenvoudiger maken.

De volgende stap is langs de muziek gaan en bewijzen verzamelen dat het stuk eigenlijk helemaal niet zo moeilijk is. Wat voor bewijzen zijn dat? Dat zijn bijvoorbeeld *terugkerende onderdelen*. Een regelrechte herhaling of een herhaling die *nét* ietsje anders is. Ritmes die terugkeren, dezelfde motiefjes, sequensen, alle zaken die je maar één keer hoeft te leren in het stuk en die je later alleen hoeft te herhalen. Je kunt dit eventueel aangeven met gekleurde markeerstiften (gebruik fotokopieën)

Zoek makkelijke toonsoorten. Passages kunnen er soms moeilijk uitzien, maar het scheelt een stuk als je de toonsoort kent waarin het geschreven is. Het is dan wel handig als je vertrouwd bent met de verschillende toonsoorten (studeer je toonladders!).

Technische passages. Toonladders, drieklanken en chromatische passages kun je makkelijk spelen als je ze al eens 'geleerd' hebt, dus dat scheelt al weer oefening bij je nieuwe stuk.

'Dit lijkt op wat ik al eerder gespeeld heb'. Zoek naar onderdelen die je bekend voorkomen en die lijken op iets wat je al eens gespeeld hebt. Dit betekent namelijk dat voor een groot deel al een vooroefening voor het stuk hebt gehad.

Zoek naar dingen waar je goed in bent. Je hoeft niet overal goed in te zijn, maar iedereen heeft sterke kanten. Dat kan bijvoorbeeld zijn: staccato spelen, akkoorden, zacht spelen, sprongen of trillers. Als je weet dat er onderdelen inzitten die je goed kunt ga je met meer plezier aan het stuk beginnen.

Zoek makkelijke passages. Dit kan van alles zijn, lange noten, veel rusten, fermates. Dit kun je dan toevoegen aan je lijst waarom dit stuk helemaal niet zo moeilijk is.

Vermomde kwartnoten. Wanneer een passage bestaat uit allemaal dezelfde notenwaarden, ook al zien ze er nog zo moeilijk uit, kun je ze beschouwen als allemaal kwartnoten. Om te spelen is dat gedeelte misschien best moeilijk, maar om te leren niet.

Maak een planning voor moeilijke gedeelten.

Hoewel je hiervoor gezocht hebt naar zaken die eenvoudig op te lossen zijn, zul je ongetwijfeld gedeelte tegenkomen die problemen gaan opleveren.

1. Geef aan welke gedeelten dat precies zijn. Waarschijnlijk zijn het maar een paar maten.
2. Zoek uit wát precies de moeilijkheid is.
3. Bedenk een plan om de moeilijkheid te kunnen overwinnen.

Markeer belangrijke aanwijzingen.

Soms kunnen kleine tekens in de partituur een groot verschil maken. Gebruik potlood of markeerstift (fotokopie) en zorg ervoor dat je er niet overheen leest. Voorbeelden:

- Verandering van toonsoort

- Verandering van sleutel
- Tempoveranderingen
- Octavingstekens
- Voetnoten
- Versieringen, zoek van tevoren uit hoe ze uitgevoerd moeten worden.

Veel voorkomende ritmes.

In sommige stukken kom je ritmes teken die karakteristiek zijn voor het hele stuk. Besteed een paar minuten om uit te zoeken hoe dat ritme precies moet worden uitgevoerd, en je hebt er het hele stuk profijt van.

Toonladders en technische figuren.

Je hebt misschien al ontdekt dat het handig is om toonladders te kennen. Maar er zijn zo ontzettend veel verschillende toonladders dat je ze niet allemaal tegelijk paraat kunt hebben. Probeer dus uit te zoeken welke toonladders je nodig voor je nieuwe stuk en zorg dat je die vlot kunt spelen. Je zult er veel profijt van hebben. Misschien kom je in je nieuwe stuk gebroken drieklanken tegen. Begin dan met ook die te studeren.

Vraag je leraar om een rondleiding.

Misschien wil je leraar het stuk wel voorspelen en je vertellen waar de lastige gedeelten zitten. Hij heeft vast tips hoe je de problemen het beste kunt aanpakken.

Voorspel hoe lang je over het stuk gaat doen.

Dit helpt je om gericht te gaan studeren en niet de houding krijgt: “ik zie wel hoe lang het gaat duren.” Beantwoord de volgende vragen:

*“Wanneer zal ik dit stuk van **begin tot eind** (in een langzaam tempo) kunnen doorspelen?”*

*“Wanneer zal ik dit stuk **uit het hoofd** kunnen spelen?”*

*“Wanneer zal ik het **in tempo** kunnen spelen?”*

*“Hoe lang zal het duren voor ik dit stuk **op een uitvoering** kan spelen?”*

Schrijf je antwoorden op en vergelijk ze met wat er in werkelijkheid gebeurt. Goed voorspellen kun je leren door het vaker te doen!

De uiteindelijke beloning.....

Hoe beter je wordt in Scouting, hoe minder tijd je het kost om te oefenen. Je kunt je voorstellen hoe het stuk gaat klinken en je weet precies wáár je speciaal op moet letten.

Dus bij het eerstvolgende nieuwe stuk dat je op krijgt kun je er direct hard aan gaan werken.....maar wacht dan even voor je daadwerkelijk gaat *oefenen*.

B. STAPPENPLAN (Level system)

Het zou prettig zijn als de muzikuitgevers bij alle stukken **instructies** zouden bijvoegen. Niet over hoe het stuk gespeeld moet worden (want die zijn er wel) maar over hoe je het stuk moet instuderen. Zodat je altijd precies weet wat de volgende stap is. Bijvoorbeeld: beluister de opname van blz. 2; zoek een goede vingerzetting voor maat 24-31. Kleine stappen zodat het eenvoudiger wordt en je er zeker van bent dat je het stuk na verloop van tijd in de vingers zult krijgen. Zulke instructies bestaan er niet, maar je kunt ze zelf maken!

Maak je eigen instructies.

De bedoeling is dat je het instuderen van een heel stuk verdeelt in veel kleine stapjes.

- Het uitvoeren van stapje moet niet langer duren dan een paar minuten
- Stappen bovenaan de lijst moeten een logische voorbereiding zijn voor latere stappen
- De stappen beginnen eenvoudig en worden geleidelijk moeilijker
- De stappen moeten gevarieerd zijn zodat alle muzikale elementen aan bod komen.

Als je hiermee klaar bent nummer je de stappen. Je weet dan dat je bij stap 1 kunt beginnen en dat je stuk helemaal aan het eind (misschien bij stap 100) helemaal áf is en zelfs als je dat wilt voor publiek uitgevoerd kan worden!

Je weet telkens wat je volgende stap is, en je kunt ook precies aangeven hoever je ermee bent. Als je stuk 80 stappen heeft en je bent bij stap 20 dan weet je dat je een kwart gevorderd bent. Of als je bij stap 41 bent, weet je dat je al over de helft bent.

Het zijn dus niet alleen maar stappen, maar ook niveaus van bekwaamheid. Dus wanneer je leraar vraagt hoe het deze week ging kun je bijvoorbeeld zeggen dat je al op stap 48 bent, en er nog maar 15 hoeft.

Hoe kun je de stappen geleidelijk moeilijker maken?

Je maakt onderscheid in:

a. Hoe lang is het fragment?

Bij de stappen in het begin gaat het om **korte** fragmenten of een enkele frase. Bijvoorbeeld: *maat 12-18 zonder fouten kunnen spelen.*

Bij de hogere stappen zijn de gedeelten **langer**, een hele bladzijde of een compleet deel zijn. Bijvoorbeeld: *de hele doorwerking zonder stoppen kunnen doorspelen..*

b. wel of niet aan de piano?

Stappen in de beginperiode kunnen bestaan uit verschillende onderdelen die we bij Scouting zijn tegengekomen. Bijvoorbeeld: *luister naar een opname, omcirkel de voortekens, moeilijke noten kunnen benoemen, vingerzettingen uitzoeken enz.*

Bij latere niveaus gaat het meer om daadwerkelijk spelen. Bijvoorbeeld: *Het stuk kunnen doorspelen van begin tot eind.*

c. met of zonder stoppen?

Bij de beginstappen mag je als het nodig is *stoppen om te denken*, bij de latere niveaus gaat het juist om door kunnen spelen zonder stoppen in een bepaald tempo. Bijvoorbeeld: *De eerste 12 maten kunnen spelen in ♩ = 120*

d. met of zonder partituur?

Bij de beginstappen zul je de muziek nodig hebben bijv: *De tweede variatie kunnen doorspelen*, later speel je zonder muziek: *De tweede variatie uit heft hoofd kunnen spelen..*

e. hoe zwaar maak je de test?

Eenvoudig is: *het ritme van maar 40-54 zonder fouten kunnen klappen*. Moeilijker is: *het ritme van maat 40-54 vijf keer achter elkaar kunnen klappen zonder fouten*.

f. de spanning verhogen

In het begin speelt de studie zich af wanneer er niemand speciaal naar je luistert. Later kun je de spanning verhogen bijvoorbeeld: *Bladzijde 2 twee keer achter elkaar foutloos kunnen spelen terwijl iemand van de familie zit te luisteren, als je een fout maakt moet je de afwas doen!*

Een voorbeeld.

Hoe werkt dit nu in de praktijk? Stel je voor dat je als nieuw stuk een *Thema met 4 Variaties* moet gaan instuderen. Hoe zien de stappen (levels) er dan uit?

Voordat je begint met spelen neem je eerst de stappen die te maken hebben met **Scouting**.

- ❑ **Stap 1: Beluister** de opname terwijl je de muziek meeleeft. (zes keer)
- ❑ **Stap 2:** Start de opname op een willekeurige plaats en **stel vast** welke variatie gespeeld wordt.
- ❑ **Stap 3: Schrijf** de namen bij de hoge noten op de hulplijntjes boven de balk in variatie 4
- ❑ **Stap 4: Markeer** de voortekens bij veranderingen van de toonsoort en markeer tempoveranderingen.
- ❑ **Stap 5:** Maak een lijst alles wat **eenvoudig** is in het stuk.
- ❑ **Stap 6:** Maak een **beschrijving** van het karakter van iedere variatie.

Vervolgens zou je kunnen besluiten de ritmes onder de knie te krijgen. Als je een ritme alleen maar gaat klappen of tikken hoef je je niet druk te maken over welke noten met welke vinger. Deze techniek heet **Isoleren**.

- ❑ **Stap 7:** Het ritme van het hoofdthema kunnen klappen
- ❑ **Stap 8:** Het ritme van variatie 1 kunnen klappen
...enzovoorts naar
- ❑ **Stap 11:** Het ritme kunnen klappen van variatie 4

Hierna kun je bijvoorbeeld beginnen met het Thema beter te gaan bekijken. Om er zeker van te zijn dat je de stappen echt beheerst moet je elke stap **2 x achter elkaar** foutloos uitvoeren voordat je het kunt afvinken.

- ❑ **Stap 12:** De noten van het Thema achter elkaar doorspelen (R.H. apart) Neem **zoveel tijd als nodig** is tussen de noten. Bekommer je niet om het ritme.
- ❑ **Stap 13:** Het thema kunnen spelen in het **goede ritme** (R.H apart)
- ❑ **Stap 14:** Het thema spelen in het goede ritme met de **metronoom** (R.H. apart) in een zelf gekozen tempo

- ❑ **Stap 15:** Als stap 14 maar dit keer op $\frac{3}{4}$ van het uiteindelijke tempo.

Op dit punt beheers je de Rechterhand al aardig goed. Tijd om aandacht te besteden aan **Linkerhand**. Omdat deze ander materiaal bevat zullen de stappen er waarschijnlijk anders uitzien.

- ❑ **Stap 16:** Als stap 12 maar dan voor de **linkerhand**
- ❑ **Stap 17:** De uit zestiende noten bestaande Albertijnse Bas kunnen spelen in kwarten als **blok-akkoorden**.
- ❑ **Stap 18:** Hetzelfde als stap 16 maar nu **uit het hoofd**.
- ❑ **Stap 19:** De linkerhand kunnen spelen **zoals het er staat** uit het hoofd. (Geen blok-akkoorden meer)
- ❑ **Stap 20:** De linkerhand van het thema kunnen spelen in het goede ritme met de **metronoom** in je eigen tempo.
- ❑ **Stap 21:** Als stap 10 maar nu op $\frac{3}{4}$ van het uiteindelijke tempo

Laten we even kijken wat we tot dusverre bereikt hebben:

- Handen apart
- Het juiste ritme, met metronoom
- Beide handen uit het hoofd
- $\frac{3}{4}$ van het tempo

Het wordt nu tijd met beide handen tegelijk te gaan spelen. Je kunt daar nog een tussenstap toevoegen.

- ❑ **Stap 22:** De rechterhand kunnen spelen terwijl de linkerhand een herhalend ritme tikt.
- ❑ **Stap 23:** Linkerhand speelt, rechterhand tikt.

Dit was even een oefening om twee verschillende dingen tegelijk te doen. Nu gaan we spelen wat er staat.

- ❑ **Stap 24:** Het thema kunnen spelen met beide handen tegelijk. Je hoeft niet in tempo te blijven, neem zoveel tijd als nodig is.

Nu maken we het steeds een stapje moeilijker, net zoals hiervoor met rechts en links apart.

- ❑ **Stap 25:** Als stap 24 maar nu met metronoom in een langzaam tempo.
- ❑ **Stap 26:** Als stap 24 maar nu uit het hoofd.
- ❑ **Stap 25:** Als stap 24 maar nu op $\frac{3}{4}$ van het tempo.

Tot slot om het Thema af te ronden enkele tests:

- ❑ **Stap 28:** Twee handen tegelijk, met de metronoom, 5 keer achter elkaar zonder fouten in een zelfgekozen tempo.
- ❑ **Stap 29:** Als stap 28 maar nu op $\frac{3}{4}$ van het tempo.

Als bewijs dat het Thema helemaal klaar is voor de volgende pianoles maak je een opname van je eigen spel met goede noten, op $\frac{3}{4}$ van het tempo en stuurt deze per e-mail naar je leraar.

Maak dan een soortgelijke stappenlijst voor elke Variatie. 30 stappen voor het Thema lijkt misschien erg veel, maar als je bedenkt dat alle stappen maar enkele minuten duren valt het weer mee.

Als je lijst 100 stappen bevat en je doet er 1 per dag dan ben je 100 dagen met het stuk bezig. Doe je er 10 per dag, dan duurt het ruim een week. Je kunt dus van tevoren uitrekenen wanneer het stuk ongeveer klaar is. Wil je elke dag een paar stappen extra doen dan ben je dus sneller klaar.

Je zult voor ieder stuk een ander stappenplan moeten maken. Ieder stuk stel andere eisen. Misschien moet je meer stappen besteden aan het ritme, aan het uitzoeken van de goede vingerzetting, aan het tempo of aan het apart spelen. Een tip: kijk naar de stappen die al achter je liggen en niet naar de stappen voor je. **En....neem één stap tegelijk!**

C. ISOLEREN.

Laten we eens kijken waar bij het pianospelen allemaal op gelet moet worden:

- Juiste noten
- Ritme
- Dynamiek
- Frasiering
- Articulatie
- Houding
- Tempo houden
- Tempo keuze
- Rubato
- Legato
- Voordracht
- Vingerzetting
- Pedaal
- Toonkwaliteit

Het is onmogelijk dit allemaal tegelijk in te studeren. Vaak zijn er elementen die met elkaar botsen zoals: juiste noten en ritme, vingerzetting en tempo, dynamiek en houding enz. Bij pianospelen hebben we ook nog te maken met twee handen die tegengestelde dingen moeten doen. Bij nieuwe stukken is het daarom vaak noodzakelijk om de beide handen eerst afzonderlijk te bekijken. Zo kun je ook alle elementen afzonderlijk gaan oefenen.

Ritme Isoleren

Als je van een nieuw stuk een moeilijk uitziend ritme wilt bekijken: oefen dan alleen het ritme zonder de noten te spelen. Tik of klap alleen het ritme, dat kan **zonder instrument**, bijvoorbeeld op een tafel. Omdat je je dan niet om de juiste noten hoeft te bekommeren krijg je het sneller onder controle.

Notenlezen Isoleren

Wanneer je onzeker bent over bepaalde noten, probeer dan niet om ze in het juiste ritme en tempo te spelen. **Neem de tijd** die je nodig hebt voor elke noot als een danser die heel langzaam zijn passen leert.

Dynamiek Isoleren.

Dit lijkt misschien praktisch onmogelijk, maar het kan. Eenvoudig door zonder je instrument het stuk vanuit de partituur te **dirigeren**. Zwaaiend met je armen als een echte dirigent maak je kleine bewegingen bij een pianissimo, bij een crescendo worden de bewegingen geleidelijk groter en bij een sforzando maak je plotseling een felle armbeweging. Bij een ritenuto ga je langzamer bewegen en bij een fermate staan je handen stil. Wanneer je dit gedaan hebt dan heb je alweer een goede indruk van het stuk, zonder dat je een noot gespeeld hebt.

Rubato Isoleren.

Bij rubato ga je wat het tempo op sommige plekken iets versnellen en daarna weer vertragen. Dat versnellen kan botsen als je de vingerzetting nog niet onder de knie hebt. Ook rubato kun

je oefenen zonder te spelen. Je dirigeert alle tempovariaties terwijl je in je hoofd de muziek hoort.

Vingerzetting Isoleren.

Over vingerzetting is veel te zeggen. Er zijn boeken over geschreven. Ook nu nog wordt er gediscussieerd over wat de ideale vingerzetting is voor bijvoorbeeld toonladders. Je moet zelf uitzoeken wat voor jou de beste vingerzetting is voor een bepaalde passage.

Om struikelpartijen te voorkomen moet je eerst verschillende mogelijkheden uitproberen en de beste vingerzetting met potlood bijschrijven in je partituur. Het kan zijn dat je na een tijdje oefenen een nóg betere vindt. Het hangt af van de bouw van je hand en van het tempo waarin je het wilt spelen.

Het is van belang dat je direkt vanaf het begin met de goede vingerzetting te spelen. Vingerbewegingen worden in het geheugen opgeslagen en kost veel moeite om ze te veranderen. (Net als fout ingestudeerde noten).

De elementen weer combineren

Natuurlijk is ons doen om alle elementen weer samen te voegen tot een muziekstuk. Dit gaat gemakkelijker als je de afzonderlijke elementen beheerst. Het is niet moeilijk om een passage in het goede ritme te spelen als je de noten **kent**. De elementen zullen elkaar niet langer tegenwerken maar **samenwerken**.

EXTRA STUDIETRUCS

A. HET SLEEPNET

Deze techniek voorkomt dat je over belangrijke **details** heen leest. Je hebt nodig

- Een kopie van je muziekstuk
- Een liniaal
- Een potlood
- Een vel papier.

Leg je liniaal verticaal aan het begin van de eerste maat van je muziekstuk. Schuif de liniaal nu langzaam naar rechts en noteer op het papier elk detail dat je tegenkomt. Met detail bedoelen we alles dat niet een noot, stok, maatstreep of notenbalk is. Dus bijvoorbeeld: dynamische tekens, vingerzetting, voortekens (kruizen, mollen, herstellingstekens), octaveringen, articulatie tekens, sleutels en tempoveranderingen.

Als je aan het eind van het stuk gekomen bent begin je nog een keer vooraan om er zeker van te zijn dat je niets hebt gemist. Als er tekens zijn die je nog niet kent dan zoek je op wat ze betekenen.

Als je je lijst af hebt pak je de fotokopie van je stuk waarop je van tevoren alle aanwijzingen onzichtbaar hebt gemaakt. De opdracht is nu om alle details weer op de kopie in te vullen op je juiste plaats!

Speel dan het stuk weer en **overdrijf** alle details. Zo blijven het niet abstracte tekens, maar worden ze een **muzikale realiteit**.

B. OOGKLEPPEN (Blinkers)

Oogkleppen gebruiken we bij paarden om te zorgen dat ze niet schrikken van drukte om hen heen en ze maar één kant op kunnen kijken. Bij het oefenen kun je je eigen oogkleppen maken, zodat je niet wordt afgeleid van waar je mee moet wilt zijn. De verleiding is namelijk groot om steeds weer de gedeelten vóór of ná het gedeelte te spelen dat je lastig vindt.

Je hebt een vel papier nodig dat even groot is als je muziekstuk en een schaar. En een lijst van dingen waar je in die week aan wilt werken. Leg het vel papier op de muziekstuk en teken een vak om de moeilijke gedeelten. Knip nu op deze plaatsen 'ramen' uit het papier. Als je nu het vel op de muziek legt zie je alleen de maten die je moet bestuderen en wordt je dus niet afgeleid.

Blinkers in action:

On this page of music, there's only 8 measures the student needed to work on. So the cutout is created, and placed over the music...

...and only those 8 measures are visible.

For students who rely heavily on the score, this makes it very hard to practice anything other than what they're supposed to.

C. FOTOKOPIEEN

Misschien is het jezelf ook wel overkomen. Na een paar weken studeren op een stuk staat het vol aanwijzingen waar je speciaal op moet letten: cirkels, cirkel óm die cirkels, strepen, uitroeptekens, krassen enz. Terwijl je sommige aanwijzingen na een tijdje al niet meer nodig hebt. Het wordt echt een rommeltje. Je kunt gaan gummen, maar dan wordt het er ook niet mooier op. En dan raak je die aanwijzingen ook weer kwijt.

De oplossing is om van tevoren van het ‘schone’ stuk verschillende fotokopieën te maken. Je kunt daar dan aantekeningen op maken die op dat moment relevant zijn. Dat biedt veel mogelijkheden. Enkele voorbeelden:

Startkopie

Hierop noteer je alles dat je ontdekt hebt bij het verkennen van het stuk. Dus notennamen waar dat nodig is, noten die een voorteken krijgen, schrijf de telling bij moeilijke ritmes, vingerzettingen, markeer alle zaken waar je gemakkelijk overheen zou kunnen lezen. Op deze kopie kan ook je **leraar** aanwijzingen geven zoals verkeerd gelezen noten of ritmes of een betere vingerzetting. Wanneer de noten in de vingers hebt neem je een ‘schone’ kopie en kun je verder gaan werken aan bijvoorbeeld frasering of dynamiek.

Kleurcodes

In plaats van het omcirkelen van de aanwijzingen kun je gekleurde markeerstiften gebruiken voor de verschillende onderdelen. Bijvoorbeeld **ROOD** voor fout gelezen noten, **BLAUW** voor gedeelten waar je aan de vingerzetting moet werken, **GROEN** voor dynamiek, **GEEL** voor tempoveranderingen enzovoorts.

Je kunt kleurcodes ook gebruiken om aan te geven waar een eerder gebruikt thema terugkeert. Op een uitvoering kun je dan vanuit een ‘schone’ partituur spelen zodat niet idereen kan zien dat je in het begin steeds de ‘fis’ vergat.

Planning kopie

Op deze kopie geef je precies aan welk gedeelte je iedere dag wilt studeren, zodat je aan het eind van de week klaar bent voor de volgende les en ook voor iedere dag weet wat je moet gaan doen. Op deze kopie geef je ook aan aan welk onderdeel je wilt werken. Bijvoorbeeld ritme, dynamiek, articulatie enzovoorts.

Aanwijzingen Vorige Les kopie.

Hierop noteer je tijdens de les de opmerkingen van je leraar zodat je die niet vergeet. Voor de volgende les kun je dan weer een ‘verse’ kopie meenemen.

Interpretatie kopie.

Op deze kopie markeer je niet wat je moet spelen, maar **hoe**. Je kunt aanwijzingen aanbrengen wat betreft dynamiek en tempo. Daarmee gaan experimenteren en veranderingen aanbrengen.

D. TOONLADDERS

Het beheersen van toonladders is erg handig bij het pianospelen, ook bij het instuderen van een nieuw stuk. Ze horen bij je dagelijkse fitnessprogramma.

Op www.practicespot.com dat veel studietips (in het engels) bevat kun je bij **Scales Chef** je eigen toonladder vel laten maken met precies die toonladders die je nodig hebt, compleet met vingerzetting. Je kunt ze afdrucken met je eigen naam erop. (zie voorbeeld)

Bij **Graphic Scales** manuel kun je een grafische afbeelding van de toonladder downloaden en afdrucken waarop je precies kunt zien waar de zwarte en witte toetsen voorkomen.

PracticeSpot Scales Manual

Ab Major Scale

Key signature: 4 Flats - B, E, A & D

Relative minor: F Minor

Famous works in this key:

Liszt - Liebestraum no. 3

Chopin - Ballade no. 3

Rachmaninoff - Lilacs

Right Hand:

4th finger is used on **Bb**

Left Hand:

4th finger is used on **Db**

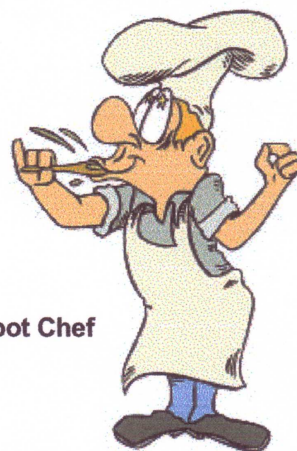
My Scales

Burgmüller Pianodag
Almelo, 18 november 2008

Scales Inside

Major Scales

C, D, E, F, G

Generated by the PracticeSpot Chef

MAJOR
scales

C Major

Musical notation for the C Major scale, consisting of two staves (treble and bass clef). The treble clef staff starts on middle C (C4) and ascends to C5, while the bass clef staff descends from C4 to C3. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes.

D Major

Musical notation for the D Major scale (two sharps: F# and C#). The treble clef staff starts on D4 and ascends to D5, while the bass clef staff descends from D4 to D3. Fingerings are indicated by numbers 1-5.

E Major

Musical notation for the E Major scale (three sharps: F#, C#, and G#). The treble clef staff starts on E4 and ascends to E5, while the bass clef staff descends from E4 to E3. Fingerings are indicated by numbers 1-5.

F Major

Musical notation for the F Major scale (one flat: Bb). The treble clef staff starts on F4 and ascends to F5, while the bass clef staff descends from F4 to F3. Fingerings are indicated by numbers 1-5.

G Major

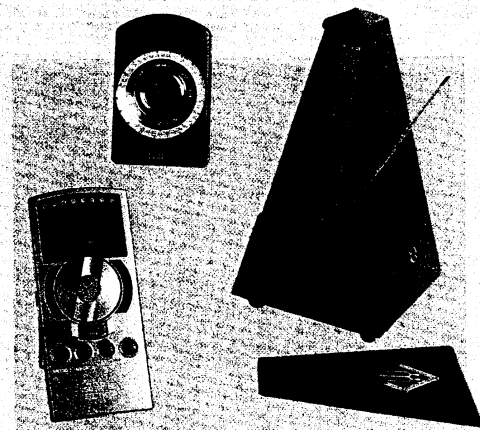
Musical notation for the G Major scale (one sharp: F#). The treble clef staff starts on G4 and ascends to G5, while the bass clef staff descends from G4 to G3. Fingerings are indicated by numbers 1-5.

ENKELE OEFENTIPS

Als u oefent met een doel bereikt u sneller resultaat dan als u studeert op een rommelige, onsystematische manier. Maar studeren mag nooit een doel op zich worden en u moet zich niet laten ontmoedigen als het wat langer duurt dan u had verwacht om de zaak onder de knie te krijgen.

Iedere musicus moet studeren. U leert er ook wat van over uzelf. Bent u geduldig of juist snel afgeleid? Bent u een harde werker of wilt u snel resultaat? Doet u alles liever dan studeren? Studeren is weliswaar onmisbaar om vooruit te gaan, maar het hoeft niet vervelend te zijn. Als u er een speciaal doel bij voor ogen houdt, wordt het steeds makkelijker om voor studeren tijd te reserveren. (Beschouw studeren als een training van uw handen en maak een vast oefenschema, alsof u een programma maakt voor de sportschool!)

Met deze tips kunt u zich concentreren op wat u tijdens het studeren moet doen. Volg ze zoveel als u wilt, maar vergeet nooit dat u studeert om muziek te leren maken. Maak uw oefensessies leuk, amuseer uzelf en negeer deze suggesties als ze uw plezier op wat voor manier dan ook in de weg staan.

Metronomen helpen om ritmisch en strak te spelen.

- **Oefen eerst de handen apart**, en concentreer u op één hand tegelijk. Een stuk 'in de vingers krijgen' is de makkelijkste manier om te beginnen. Pas als beide handen hun partij kennen moet u met de handen samen spelen. Speel net zo langzaam tot u zich er prettig bij voelt. Als u gemakkelijk van blad speelt, kunt u een stuk eerst helemaal door spelen om de muziek te leren kennen.

- **Houd u aan de vingerzetting die u heeft gekozen.** Hoe gek het ook klinkt, vingers hebben een geheugen. Als u de vingerzetting vaak verandert, wordt het instuderen moeilijker. In alle stukken en oefeningen van dit boek staan vingerzettingen. Ze zijn niet de enige mogelijkheid, maar vormen wel een goed uitgangspunt tot u zelf in staat bent vingerzettingen te kiezen.

- **Begin langzaam.** Als u zich eenmaal zeker voelt, kunt u geleidelijk sneller gaan spelen.

- **Kijk niet te veel naar uw handen.** Uw vingers moeten leren om intuïtief de juiste afstanden tussen de tonen te leren.

- **Verdeel de muziek in stukken** en concentreer u op één stuk tegelijk.

- **Speel als u een fout maakt nooit gewoon door.** Stop en speel dat gedeelte nog eens. U moet het minstens vijf keer perfect kunnen spelen voor u verder mag gaan.

- **Tel hardop** als u een nieuw stuk gaat studeren. Hierdoor let u beter op het ritme en op in de maat spelen. Als u de maatslagen uitgeteld wilt hebben, moet u een metronoom kopen, een instrument dat constant de maat slaat. U klinkt dan misschien als een robot, maar u leert er wel van om strak en ritmisch te spelen. Er bestaan mechanische en elektronische metronomen en het tempo kan worden bijgesteld.

- **Lees een stuk voor u het voor het eerst gaat spelen door.** Let op details en op alles wat u misschien mist wanneer u zich concentreert op de noten en het ritme (zie blz. 38).

- **Speel altijd met muziek op de lessenaar**, zelfs als u makkelijk uit het hoofd speelt. Spelers die te veel uit het hoofd spelen, lezen vaak slecht van blad, waardoor ze meer moeite hebben met het instuderen van een nieuw stuk.

Uit: "De Piano" door Chris Coetzee (Uitg. Veltman ISBN 90 5920 248 1)